

ASPIR TARIMI

ÖNEMİ

Aspir genellikle 80-100cm arasında boylanabilen ,dikenli dikensiz formları olan,dikenli formların dikensiz formlara göre daha fazla yağ içerdiği ,sarı,beyaz ,krem,kırmızı ve turuncu gibi değişik renklerde çiçeklere sahip tohumları beyaz kahverengi ve üzerinde koyu çizgiler bulunan beyaz taneler şeklinde olan dallanan ve dalın ucunda içerisinde tohumları bulunan küçük tablalar oluşturan renkli çiçekleri gıda ve kumaş boyasında kullanılan 2.5-3.0 m derinlere gidebilen bir kazık kök sistemine sahip tohumlarında %30-45 arasında yağ bulunan yağı yemeklik olarak çok kaliteli olan tek yıllık bir uzun gün bitkisidir. Aspir tarımında en önemli kolaylık , Buğday , Arpa tarımında toprak hazırlığından ürünün depoya kadar geçen sürede kullanılan bütün alet ekipmanların bu bitkinin tarımında da kullanılabilmesidir.

TOPRAK HAZIRLIĞI

Toprak bakımından çok seçici olmasa da derin ,verimli,tınlı,drenaj problemi olmayan ve su tutma kapasitesi yüksek pH değeri nötr olan topraklar aspir tarımı için idealdir.Aspir tarımı yapılacak alanlarda dikkat edilecek bir diğer önemli konu ise tarlanın özellikle yağmur sularını göllendirmeyecek bir konumda olması yüzey drenajının iyi olması gerekir.Eğer tarla içerisinde yer yer çukur var ise ve yüzey drenajı kötü ise özellikle yağış suları ve sulama suları bu alanlarda birikerek bitkinin kök bölgesinin bazı hastalıklara açık hale gelmesine neden olur.Tuzlu topraklar aspir tarımı için olumsuz etkide bulunur.

GÜBRELEME

Ekimden önce toprak tahlili yaptırılarak eksik olan bitki besin maddeleri tamamlanmalıdır.Köklerin derinlere gidebildiği göz önüne alınarak toprak tahlillerinin 1.0-1.5 m derinlikten alınan örneklerle de yapılması gerekir.Toprak tahlilinin yapılmadığı durumlarda ,dekara 12-15kgsaf azot hesap edilerek bitki gelişmesine başlangıç olması için bir miktarda fosfor ilavesi yapılarak ekimden önce toprağa karıştırılmalıdır.Tavsiye edilen fosfor dekara3-5kg dır.Aynı şekilde potasyum gübrelmesi de yapılmalıdır.Aspir bitkisi 3.5 ay gibi kısa bir sürede yetişebildiği için gerekli olan bütün gübrelerin ekimden önce bir seferde toprağa karıştırılması gerekir.

EKİM

Aspir yazlık bir bitki olduğundan bahar ayında ekilmelidir.Ancak kışları çok soğuk olmayan ılıman bölgelerde kışlık olarak da ekilmesi mümkündür.Fide döneminde diğer bitkilere oranla soğuklara daha fazla dayandığı için biraz daha erken ekilebilir.Ekimin 20Mart- 20 Nisan tarihleri arasında yapılması uygundur.

SIRA ARASI VE EKİM ŞEKLİ

Değişik sıra aralıklarında ekim yapılmasına rağmen yabancı ot mücadelesi ve kontrolü açısından sıra arasının dar tutulması en iyi yöntem olarak kabul edilmektedir.En uygun sıra arası 15-20cm dir.

TOHUM MİKTARI VE EKİM DERİNLİĞİ:

Sıra arasının 15-20cm. olduğu durumlarda dekara 2-3kgtohumluk kullanılmalıdır.Bu durumda dekarda 60.000-70.000 arasibitki bulunacak ve sıra üzeri mesafesi de 8-10 cm olacaktır.Geniş sıra aralıklarında tohumluk miktarı1.5-2.0kg civarındadır.Ekim derinliği toprak şartlarına göre değişiklik gösterse de 2.5-4.0 cm lik ekim derinliği en idealdir.

Ekimden yaklaşık bir hafta sonra toprak yüzeyine çıkışlar başlar..Uygun şartlarda 7-8 günde çıkışlar tamamlanmaktadır.4-5derece gibi düşük sıcaklıklarda da çimlenme olabilmese rağmen 15-16 derece çimlenme toprak yüzeyine çıkışlar daha hızlıdır.

Bitkiler toprak yüzeyine çıktıktan sonra erken dönemde büyüme ve gelişmesi oldukça yavaştır.

Rozet döneminden sonra sapa kalkmaya başlarlar. Çiçek tomurcukları oluştuğundan sonra ise 0 derece nin altındaki sıcaklıklar çiçek ve tane gelişimini olumsuz yönde etkiler.

YABANCI OT KONTROLÜ

Aspir bitkisi gelişmenin ilk 3-4 haftasında yabancı otlarla rekabet edemez. Bu nedenle gelişmenin ilk dönemlerinde bitkiyi yabancı otlarla rekabete sokmamak için ekimden önce tarlanın bir çıkış öncesi herbisit (ot ilacı) ile ilaçlanması gerekir.

SULAMA

Her ne kadar kuraklığa dayanıklı bir bitki olsada ,kritik dönemlerinde sulama yapılması verimi arttıracaktır. Eğer sulama yapılacaksa kuraklık belirtileri bitkim üzerinde ortaya çıkmadan önce yapılmalıdır. Özellikle bitkilerin alt yapraklarında ortaya çıkacak yanmalar (yaprakların kahverengileşmesi) bitkinin su stresine girdiğinin en belirgin işaretidir. Çok sıcak havalarda sulama yapılmamalı veya çok kısa sürede bitirilmelidir. Sulama ile ilgili diğer bir konu ise ,sulama suyu hiçbir zaman tarla yüzeyinde uzun süre göllenmemelidir. Bu durum bazı kök hastalıklarına uygun ortam hazırlar.

HASAT

Yaprakların büyük bir bölümünün tamamen kuruduğu çiçek çanak yapraklarının hemen hemen kahverengiye döndüğü ve tablaların elle kolaylıkla harmanlanabildiği ve tanelerin tamamen beyaz renk aldığı dönem hasat zamanının geldiğinin bir işaretidir. Hasat edilen ürünün problemsiz uzun süre ve güvenli bir şekilde depolanması için tane neminin %8 olması gereklidir.

Aspir yağlık bir ürün olduğu için sanayide yağ elde etmek üzere değerlendirilir. Yağ alındıktan sonra geriye kalan küspe içerdiği % 22-24 protein nedeniyle iyi bir hayvan yemi olarak değerlendirilmektedir.